

No. 101
1930 7
83
DISSERTATIO HISTORICA
DE
ORIGINE ORDINIS
AVREI VELLERIS

QVAM
PRAESIDE

IO· GVILIELMO DE BERGER

SAC CAES MAI ET POTENTISS· POLON
REGIS AC PR· ELECT· SAX· CONSILIARIO
HISTORIOGRAPHO REGIO ELOQ
PROF· PVBLICO ALVMNORVM
REGIO-ELECT· EPHORO

PRID· IDVS SEXTIL· A· R· G· cIo Io cc XXX

TVEBITVR

M· IO· VVEISIVS

NVMBVRGBENSIS

VITEMBERGAE
LITERIS GERDESIANIS

DISSERTATIO HISTORICA
DE
ORIGINE ORDINIS
AVREI VELLERIS

AVR
PRÆSIDIT

IO. GUILLELMO DE BERGER

SAC. CAES. MAJ. ET POTENTISS. BOHEM.
REGIS AC PR. ELECT. SAC. CONSILIARIO
HISTORICORUM REGIO. P. D. O.
PROF. PUBLICO ALAMANNICAM
REGIO. ELECT. EPHORO.

PRID. IDVS SEXTID. A. R. G. CL. P. ET. XXX.

AVR

M. IO. VVEISIVS

AVR

VITTEMBERGAE
LITTERIS GERDESIIANIS

ORIGINE ORDINIS AVREI VELLERIS

Eti tot illustrium, quibus Equëstris Europae dignitas floret, Ordinum suum cuique decus constat, meritoque universi ac singuli uirtutis, domi forisque spectatae, cui sua et initia debent et incrementa, laude gloriaque celebrantur, ille tamen, qui Velleris Aurei nomine insignitur, non solum estimationem praecipuam, a maioribus acceptam, inter tot rerum temporumque uicissitudines, constanter obtinuit, sed multis etiam magnisque exemplis amplificauit. Nam, siue conditoris, cuius auspiciis fundatus est, famam, siue successorum, a quibus rectus, magnitudinem, siue sociorum, quorum praeclare factis illustratus, praestantiam spectes, tantis semper decoribus eluxit, ut

non modo uere Heroicus, uere Regius, sed, singulari etiam excelsissimoque elogio, uere Augustus, appelletur. Ac de primordiis quidem Sodalitatis huius, tam eminentis, deinceps exponatur. Principum uero Caputumque Summorum, quorum praesidiis, tutela, atque auspiciis, triumphalis haec Militia semper exsplenduit, quanta sit gloria, dici uix potest, cum ei Principes, Regibus pares, ipsi quoque Reges potentissimi, praefuerint, ipsi denique Imperatores Augusti adhuc eidem praesint. Postremo de Sodalibus Heroibus, quorum complures Regum Imperatorumque purpura fulserunt, tanto minus dubitandum est, quanto maior horum amplitudo, et in annalibus fastisque, et in uiuorum ac spirantium admiratione, uiget. Paucis multa complexus, Iulius Chifletius, Nullus, inquit, *alius Ordo militaris, in orbe Christiano, tot Imperatores Regesque sodales habuit. Horum eum anno lubilaeo, proxime elapso, numerus erat undeuiginti, illorum omnino septem, praeter Capita ac Supremos Ordinis. Id certum praeterea atque exploratum est, nullum alium, Regios inter Ordines, in Ecclesia Catholica superesse, qui cum eo de antiquitate contendere ausit. Vetusiores quippe Regni desiere omnes, neque est, ut de Periscele Anglica sermo fiat, quia a Regibus, Catholicae*

cae

cae Ecclesiae hostibus, pridem est, cum ferri coepit. Hactenus ille, in *Breviario Historico Ordinis Aurei Velleris, cap. V, p. 13*, qui tamen ipse viderit de controuersia, quam Britannis mouet

II

Quanquam igitur tantum Sodalitatis Heroicae fastigium nos, ne ingenio quidem, tam humili, nedum stylo, assequi possumus, nihil tamen obest, quo minus illius memoriam, inter alia saeculi nostri ornamenta, publica priuataque ueneratione prosequamur. Ac multi quidem Ordinem, tam excelsum, memoriae iam dudum prodiderunt, ex his Pontus Heuterus, et Petrus de S. Iuliano, in rebus Burgundicis, Iacobus Marchantius in Flandricis, Aubertus Miraeus in Belgicis, Franciscus Haraeus in Brabantinis, Andreas Fauinus in Nauarraeis, Sigism. Betuleius in Austriis, Philippus Brietius in Annalibus, Ludouicus Gollutius de Republica Sequanorum, Sandoualium in uita Caroli V, Iacobus Cornelius a Marca, Franciscus Belloforestius, Io. Buffierius, Imhofius, usi occasione narrandi. Sed magis ex instituto, scriptores Ordinum Andreas Mendo, Franciscus Sanfouinus, Guilielmus de Latre, idem Aubertus Miraeus, Franciscus Mennenius, Aluarus Gomecius, Ioannes Baptista Mauritius, Iacobus

bus Viuarius, alii, nuper Christianus Gryphius, I. C. Becmannus. Eodem pertinet *Iurisprudenzia Heroica*, et *Mausoleum Ordinis Aurei Velleris*. Praestant ceteris duo Chifletii, qui Tabularia huius Ordinis excusserunt, Ioannes Iacobus, pater, et Iulius, filius, ille quidem in *Insignibus Gentilitiis equitum Ordinis Velleris Aurei*, Antuerpiae CIO, 10C, XXXII, hic in *Breuiario Inclyti Ordinis Velleris Aurei*, Antuerpiae CIO, 10C, LII. In primis optandum erat Chifletii, patris, *Vestum Opus*, quod *affectum* dicit Godefridus VVendelinus, et *Tomis magnis explicatum*, nominatim uero *Historiam Ordinis*, breui diuulgandam, quam tamen nondum uidimus, Iulius, filius, capite II. Adde eundem VVendelinum, in *Ariete siue Aurei Velleris Encomio*, Antuerpiae CIO, 10C, XXXII. Etsi uero hi, pro uirili, suis quisque partibus fungi student, saepe tamen inter se dissentiunt, de Origine praesertim, quam uarie tradunt. Itaque, cum aliis relinquamus illa, quae iusti uoluminis instar exigere uideantur, nobis quidem ad praesentis instituti rationem satis fuerit, Sodalitatem, longe praestantissimam, a limine tantum salutare, ac perquisita tantae rei incunabula paucis considerari

III

Iam primum omnium latis constat, Aurei Velleris

Velleris Ordinem et auspiciū suū et nomen ab instituto Philippi III cepisse, quem, Burgundiae Ducem, singularis bonitas comitasque amore ciuium, hic autem Boni cognomento, ad memoriam posteritatis insignem fecit. Talis enim princeps Sodalitati, afflictis religionis hominumque rebus sanciendae, nisi, prospero reipublicae fato, obtigisset, quaerendus fuisset ac legendus, qui, coniunctis Belgii opibus, cum Regias adaequaret, nulla tamen impotentis animi libidine elatus, quam fortem hostibus armatis, tam mitem uictis his ac supplicibus, tam clementem ciuibus, se praerberet, haud aliter, quam prisca nobis Heroes atque summi narrantur. Philippus autem rem, diu multumque deliberatam, ut scribit Pontus Heuterus, tandem Brugis Flandrorum, illo ipso die, quo duxit in matrimonium Isabellam, Ioannis I, Lusitaniae Regis, filiam, perfecit, et, informata Ordinis formula, ritumque creandi equites confirmata, nuptiarum splendorem auxit. Huic enim rei fidem faciunt ipsae Philippi tabulae, quae apud Pontum Heuterum, Franciscum Haraeum, Aubertum Miraeum, in Latinum conuersae, sed non uno interpretandi genere, extant, a Godefrido autem Guilielmo Leibnitio Gallica, siue, si malis, Bur-

gundica, lingua, in *Mantissa codicis Iuris Gentium diplomatici*, pag. 19, eduntur. Equites ipsos XXIII, Brugis creatos, u. apud Io. Iac Chiffletium in *Insign. Gentil.* pag. 3

IIII

Itaque, memoria lapsus, Andreas Mendo, alibi, quam Brugis, Collegii huius Equestris ortum quaerit, obscuratoque loco, ipsi rei caliginem inducit. Locum, sed alienissimum, demonstrat Io. Serranus, qui, nescio quos secutus auctores, somnians certe, Sodalitatem Velleris Aurei Lutetiae Parisiorum a Philippo constitutam esse, pronuntiat, *Inuentarii generalis* p. 301. Hoc quidem loco idem, infelici admodum arguti ingenii, (*bel Esprit*) quo Francogalli tantopere gloriantur, experimento, Philippum, ostendit, sibi ipsi haud secus placuisse, ac si iam ceperit hortos Hesperidum, uelut alter Iason. At, nisi uehementer fallimur, hortos Hesperidum, non in Colchis collocant poetae, sed in aliis locis remotissimis, et, auctore quidem Virgilio, in Mauritania, ut noua iam sit Mythologia Serrani, Asiam cum Africa confundentis

V

Alius error immigrauit in *Chronica Io. Carionis*, a Philippo et Peucero aucta, quorum libro

bro V, pag. 642. Ioanni, Comiti Niuernensi, postea Duci Burgundiae, Familiae militaris institutio tribuitur, quae, filio eius, Philippo, accepta erat referenda, ut facile constare poterat uel ex ipsis scriptoribus Gallicis, quorum ibidem mentio fit. Ioannem praeterea, patrem, cum filio, Philippo, confundit Martinus Crusius, huiusque inuentum illi assignat, Sueuicorum Annalium Lib. VI, Part. III, p. 326. Videtur autem Crusio appellatio Ordinis sumpta a memoria Colchidis, ubi Vellus Aureum rapuisse Iafon traditur, ubi etiam Ioannes ille, Philippi pater, in uinculis fuerat, clade ad Nicopolin accepta, captus. Eadem narrat VVolfsgangus Lazius, in Commentariis Genealogiae Austriae, Lib. I p. 147. Vterque igitur, nescio qua ratione deceptus, opinione nominis sui, multos, ut uideo, in errorem induxit. Forsitan errandi causam dedit Ordo *Lupuli*, cum Symbolo Germanico, *Ich zuighe, Ego fleo*, ab Ioanne *Intrepido*, Burgundiae Duce, conditus, qui cum consulus est Ordo Velleris Aurei, a Philippo, Ioannis filio, sancitus, de quorum utroque, et tertio Philippi Audacis, qui Ordo *Bellicus* dicitur, Ioannes Iacobus Chiffletius in Lilio Francico, cap. XI

VI

Plus negotii exhibet appellationis causa, quam alii alio trahunt, plerique uel ad Iasonem, uel ad Gideonem, illum quidem Colchici Velleris spolio, hunc Velleris sacri rore ac siccitate, notum. Qui, Gideonem, Ebraeorum Ducem, Midianitarum uictorem, hic intellectum, uolunt, hi, sacrae, contendunt, historiae, quae Gideonem, una cum trecentis uiris, ad praelium delectis, commemoret, rectius, quam fabulae Colchicae, cum Ordinis instituto conuenire. Prouocant etiam ad aulaea Bruxellensia, quorum textiles picturae ueteres, non profanas imagines, sed sacras, ostendant. In primis uero ad Diploma Sodalitatis ordinatae, quod nesciat Iasonis commentum, cuius etiam sententia narrationi Mythicae repugnet

VII

Sed, saluis aliorum iudiciis, nobis prior sententia Philippi a posteriore uidetur distinguenda. Namque Oliuarius Marcanus Philippi sensum, si quis alius, pulchre calluit, in aula Philippi educatus, ad summos etiam honores pronectus, et Philippo intima quadam coniunctus familiaritate. Huius sunt literae, manu exaratae, de *apparatu conuiuiali* in comitiis Ordinis, quas recitat Iulius Chifletius, in *Breuiario Historico*

Historico huius Ordinis, cap. III. In iis Philippo I, Castellae Regi, Philippi Boni pronepoti, narrat Oliuarius, Philippum primo Iasonis mythologiam, de qua Ouidius Lib. VII Metamorph. secutum fuisse, neque in alio *fundamento innixum*, ab Ordinis deinceps *Cancellario*, Ioanne Germano, priorem sententiam atque exemplar immutatum, qui auctor fuerit Gideonis potius, cuius historia sacris literis prodita sit, quam Iasonis, imitandi

VIII

Non ignoro, in hoc Oliuario Marcano, scriptore Gallico, displicere Ponto Heutero consilium copiose exponendi coenam Philippi, magnifico uarioque apparatu Insulis instructam, quarum nugarum, ut uocat Heuterus, administrator ipse fuerit Marcanus, *Rerum Burgundicarum Lib. IV, c. XV*. Sed Pontus idem reprehendit hic in Oliuario, quod paullo ante in aliis horum temporum historicis uituperarat, qui *epularum magnificas*, ut ipse loquitur, *nugas splendidaeque illas inanitates* nimia diligentia describant. At idem ille, aliis in rebus, auctoritatem Marcani, nobilis uiri, non defugit, cuius annales, perinde, ac Georgii Castellani historiam, alio loco laudat, propterea, quod horum *uterque in Philippi comitatu mini-*

oidob

B 2

stravit,

stravit, Lib. IV, cap. XIX. Pari modo Iulius Chifletius ea, quae Marcanus de ueteri Velleris Aurei fabula amplissime tradit, breuius mallet exposita, sed idcirco auctoritatem Marcani fidemque haud repudiat, uerum in huius testimonio, sicut ostendimus, in primis insistit, *Cap. III.* Etsi igitur Marcanus de mythica Iasonis historia, tanquam in uulgus nota, pauciora poterat afferre, ubi hanc ipsam tam uerbose atque *ad nauseam*, ut loquitur Chifletius, narrarat Philippo I, Castellae Regi, ex hoc tamen ipso iudicari potest, id egisse Marcanum, ut primum Philippi consilium appellandae Militiae illius pronepoti accuratius explanaret. Putidum enim fuisset, praesertim apud tantum Regem, ab homine tam illustri, tantis rebus domi forisque gerendis adhibito, tanto Philippi ipsius amico, tam multa praedicari de Vellere Iasonis, si non huius, sed Gideonis, Vellus ad Ordinis institutum pertinuisset.

IX

Ioannis Germani consilium Gideonis cum Iasone commutandi posterius deinceps sunt amplexi, ut Iulius Chifletius addit, in *Breuiario Historico Ordinis Aurei Velleris*, cap. III, Marcano ceteroqui per omnia assensus. Qui quidem, cum ipse Ordinis huius *Cancellarius* esset, sine dubio

dubio cuncta eiusdem scrinia nauiter excussit. Nec uero aliud, quam ex Marcano, Iulioque Chifletio, meminimus, nos docet Georgius Castellanus, Philippi Boni ab historia, cum ipse, Philippum affatus, ab eo, ostendit, re diu multumque agitata, Aureum Iasonis Vellus ad aliam maioremque religionem accommodatum fuisse

*Mais n' est d' oubly le hault esleuement
De la TOISON haulte et DIVINE EM-
PRISE,*

*Que pour confort, ayde et reparement
De NOSTRE FOY, en long proposément,
Tu as mis sus, diuulgée et emprise,
Soubs autre GRAND RELIGION com-
prise,*

*Touchant HONNEUR, et publique equité.
Pour estre mieux ENVERS DIEV acquitté*

Ex manuscripto Codice laudat Iulius Chifletius, cap. III. Dubito, an Iulium hunc Chifletium illustri uir doctrinae, posterisque narrandus, Conradus Samuel Schurzfleischius, cum de Ordine Velleris Aurei scriberet, ad manum haberit, quando, non hunc Chifletium, sed hu-

ius tantum patrem, Ioannem Iacobum, ab eo, uideo, commemorari. Nihil igitur miremur, eum, qui cetera docte eleganterque exposuerit, consilium Philippi Boni aliter paullo, quam nos, explicasse, *operum Historico Politicorum*, p. 848

X

Contra ea, cum Marcano, et Chifletio, conuenit Godefrido VVendelino, in *Ariete*, de quo mentionem feci. Tradit enim hic, a Philippo primum in oculis habitum fuisse Phryxum, et Iasonem, celebratamque tot uatum carminibus iuuentutem Argonautarum, sed, *Dum et mystas*, inquit, *Philippus audit, passus est, substitui sacram Gideonis historiam*, in praefatione. Hic idem in carmine suo, pag. 6

*Attalicis qui picta notis aulaea tuetur,
Quae Bruxella atavis seruat abusque suis,
Intextumque uidet Gideonem, bella parantem,
Et gemina osentans omina Vellus idem,
Tum, stratagema ducis, collisae fragmina testae,
Nocte repentinas eiaculata faces,
Hoc primum forsani sibi Velleris argumentum
Sumpserit, hoc praeter, nil placuisse, putet.*

Vos

*Vos gnari, MAGNAM hic habuisse et laetitia
partem,*

Et sedisse animis, quam Gedeona, PRIVS.

Hactenus ille, qui, clarius explicans ad oram, quod poetice dixerat, *Mens*, inquit, *primum Philippi fuerat*, ERVDITISSIMI Principis, IASONEM INSCRIBERE *Aureo Velleri, exemplum facturus Nobilitati suae praestantissimum hunc Heroem*. Ex his, quae non solum ab hoc VVendelino, Iulioque Chiffetio, sed etiam a Marcano et Georgio Castellano, Philippi aequalibus, de duplici Philippi consilio accepimus, iudicari potest, ita quidem, ut prius illud et ceperit ipse Philippus et retinuerit, posterius autem, reuerentia erga praesulem, admiserit, illud, ipso Diplomate expressum, peruulgauerit, hoc, aulaeis intextum, seruauerit domi. Iacobus Marchantius, utriusque Velleris rationem a Philippo habitam fuisse, coniicit quidem, sed duplex consilium, de quo diximus, perspectum, ut uidetur, non habuit, neque adeo utriusque tempora distinxit, Lib. III

XI

Fuit igitur, si VVendelinum audimus, Philippus Dux eruditissimus, nec doctrinam huic adimit Pontus Heuterus, quanquam, eum, ostendit, pueritiam atque adolescentiam, propter externa domesticaque bella, plus in armis, quam

quam disciplinarum studiis, triuisse, *rerum Burgundicarum Lib. IV, cap. 1.* Namque id agit haud obscure, ut indicet, quanta Philippus, pro summa ingenii facultate et mirifico literarum amore, doctrinae liberalis laude armorum gloriam cumulare potuerit, nisi bellandi cura distractus fuisset. Itaque, eum, demonstrat, cum eruditus in primis uersari uoluisse, et bonis artibus, in ipsa Aula sua, quasi Museum quoddam, sicut de Maximiliani II Aula praedicat Iustus Lipsius, instruxisse, ac doctis, inter purpuratos suos, principatum detulisse, qui *plus ingenia, ac PROBAM ERVDITIONEM, quam natalia, amauerit, unde etiam complures, exiguae conditionis homines, eo regnante, ad summas opes dignitatesque peruenierint, Lib. IV. cap. XIX.* Cum igitur ars non habeat osorem, nisi ignorantem, uel ex his Philippi moribus factisque colligi potest, tanto melius ab eo perspectam fuisse uim facultatemque eruditionis, quanto magis hanc in oculis tulerit, ac dignitatibus praecipuis ornarit

XII

Qua re ab hoc Philippi studio animoque, liberali doctrinae dedito, minime alienum est primum eiusdem consilium, ex illorum praesertim iudicio temporum si pendatur. Hac enim aetate, qua literae, nuper in Italia instauratae,

ratae, dignitatem suam recuperabant, tanti aestimata est poesis, ut, quo quisque studiosius in poetarum monumentis uersatus esset, hoc eruditior idem putaretur. Nec uero alii tantum re poetica delectari solebant, sed ipsi etiam Principes, Reges, et Imperatores, a quibus magnus honos poetis habebatur. Dicat pro multis, qui multorum instar est, Franciscus Petrarcha, Regum studio expetitus, in primis a Roberto, Siciliae rege, adamatus, adeo quidem, ut hic poema, de Africa compositum, sibi uellet inscribi, teste ipso Petrarcha in uita sua, et Io. Boccatio in *Genealogia Deorum, Lib. XV, cap. XIII.* Hic idem Boccatus, ab Hugone, Hierosolymorum et Siciliae Rege, per legatum rogatus, ut illam, de qua diximus, Genealogiam Deorum commentitorum, et stirpis, ex iis secundum poetas ductae, ueterumque sententias, his inuolutas integumentis, explanaret, opus amplum, quinque et decem libris digestum, ad ipsum Hugonem, regem, scripsit. Ex hoc profecerunt omnes, quotquot in Mythicis postea uersati sunt, ipse etiam Lilius Gregorius Gyraldus, quibus Boccatus interpretandi uiam monstrauit. Hac etiam enarratione Boccatiana cupide usi sunt illustres uiri, quod isti ueterum Dii credebantur heroes, prisca superstitione culti, eorumque

C

rumque

rumque res gestae, quae fabulis abstrusae late-
 rent, contemplatione dignae uidebantur. Cum
 igitur hoc Boccatii opus hortatu regio conse-
 ctum esset, cum idem uetustae uirtutis heroi-
 cae exempla proderere putaretur, et nihil tamen
 aliud, quam fabulas ueterum, enarraret, tam
 insigni certe argumento constare potest, rei
 mythicae studium nihilo minus Regibus ac Prin-
 cipibus, quam doctis, se probasse. Propio-
 rum interpretis temporum sit, qui uixit sub Fri-
 derico III Imperatore, Philippus Beroaldus.
 Hic inter alios, qui de laude poetices praedi-
 carunt, singulari oratione pro eadem re nititur,
 atque, ut amorem rei poeticae Principibus ac
 Regibus dignum declaret, *Hinc est, inquit, quod
 Poetae antiquitus in maxima ueneratione, maximo-
 que pretio, habebantur, quod a Principibus foue-
 bantur, quod a Regibus ditabantur. Vnde non mi-
 nus uere, quam diserte, cecinit Naso, Cura Ducum
 fuerant olim Regumque Poetae.* Similiter poesin
 laudat Aeneas Syluius, eiusque doctrinam, pro-
 fanis ueterum literis mandatam, Christianum
 haud dedecere, contendit, Epist. CCCCXVII.
 Poesin quoque iuris scientiae praefert, et, asserta
 illius dignitate, *Apud Italos, inquit, florent huius-
 modi facultates, nec erubescunt, se audire, et nosse,
 poetriam, Epist. CXI.* Hic est autem ille Syl-
 uius,

uius, alio Pii II, Pontificis, nomine notus, cuius plures ad Philippum Bonum epistolae extant, cum multa huius laude coniunctae. Unde colligi posset, Italorum de re poetica atque mythica iudicium, neque ignotum, neque ingratum, fuisse Philippo, harum quidem literarum haud experti, neque adeo huic, liberalis praesertim amoenique, uti narratur, ingenii, displicere potuisse, quod aliis tantopere arriserit, et priscae memoriae, Principibus, et recentioris. Philippum quidem hunc studio rei poeticae oblectatum fuisse, ipsa iam aulae Burgundicae exempla confirmant. Namque, in conuiuio eius apparatus, in aliis etiam Purpuratorum lautissimis, quibus excipiebatur Philippus atque colebatur, uersus recitari solebant, ut accepimus a Ponto Heutero, *Rerum Burgund. Lib. IV, cap. XV.* Itaque Burgundus hic in Aula sua poetas aluit, uti Georgium Castellanum illum, de quo meminimus, historiae simul scribendae adhibitum, cuius uersus protulit Iul. Chiffletius, *Breuiar. Histor. Cap. II. et III.* Quidni uero indoli, tam liberali, tam alta spectanti, placuerit poesis, heroum praeconio dedita, quidni, in poesi, fabulae heroicae, quidni, in his, quod commendandae, atque aemulandae, heroum uirtuti a ueteribus, sicut ostendimus, excogitatum

tatum. Quanquam enim ea, quae de Iasonis expeditione relata leguntur, alii historice, alii chemice, exponunt, graues tamen caussas habent alii, qua re haec eadem ad uitae morumque disciplinam referant, idque conuenienter instituto poetarum, quod in docendo positum esse, Strabo atque Eustathius monent. Iasonis enim, ac Velleris Aurei, tegumentis ipsam uirtutem, cum immortali gloria coniunctam, abdi, praeter Natalem Comitem, et alios, hoc pulchrius, quo ueterum sententiae congruentius, pronuntiat, priscae uir doctrinae, Marcus Antonius Muretus, uolum. I. oratione II. Plane Iasonis memoria Philippum Burgundum commouisse sic uidetur, uti, acres fortesque uiros, Argonautarum cogitatione, moueri atque incendi, putat Georgius Sabinus. Hic enim, disciplinae, e ueterum recessu eruendae, cupidus, ubi expeditionem, in Colchos susceptam, quam narrat Ouidius, explanat, *Argonautarum, inquit, expeditio in Colchos admonet generosos animos, ut ad gloriam excitentur, eamque, magnis et illustribus rebus gerendis, quaerant. Hinc Valerius Flaccus eleganter, in suis Argonauticis, fingit ipsam gloriam Phosidis in ripa stantem, iuuenesque uocantem.* Haec Sabinus, ubi simul id, quod res est, exemplo Ordinis, fama incluti, scienter illustrat. Sed, correcto, quem

quem supra in aliis emendauimus, errore, pro Carolo legendus est Philippus. *Ferunt, inquit, Carolum, (rectius Philippum) Ducem Burgundiae, mirifice delectatum fuisse Iasonis fabula, eiusque exemplo incensum, flagrasse cupiditate maximarum rerum gerendarum, ideoque instituisse Societatem, cuius symbolum esset Aureum Vellus. Quae societas inter Carolum V, Imperatorem, et Principes, heroica uirtute praestantes, adhuc seruetur.* Hactenus ille

XIII

Occurritur autem nobis ab iis, qui, a Philippo longe aliud, longeque melius, quam nobis uideatur, expectandum, putent. Negant enim, Christianum Principem, praesertim tam BONVM, decuisse inuentionem hanc profanam. Instituto enim Sacrae Militiae, tam religiosae, aiunt, Gideonis, Deo probati, potius aemulationem, quam commentitium Iasonis simulacrum, respondere. Sed his Iulius Chiffletius iam dudum respondit. *Verum non idcirco damnandus, inquit, Philippus ob adscitum a se prius illud Iasonis argumentum. Etenim, qui Sodalitiorum quorundam nomina, a Principibus institutorum, non ignorauerint, hanc Aurei Velleris appellationem minime mirabuntur, praesertim, si de Sodalitio Navis in Sicilia, Elephanti in Dania,*

Draconis in Hungaria, Stultorum denique in Clivia, qui tamen Sapientes et nobilissimi Proceres erant, quidpiam legerint, uel audiuerint, in Brev. cap. III. Iam pridem etiam, paullo ante ipsa Philippi tempora, interrogantibus, An Christianis conueniat, Gentiles fabulas tractare, responsum est a Bozcatio, lib. XV, cap. IX. Obicitur etiam Peristroma antiqui operis Bruxellense. Sed hoc idem ad posterius Philippi consilium, quod antistes Cabilonensis dederat, referendum esse, iam supra demonstratum est. Ipse quidem Franciscus Haraeus, eadem aulae Philippi Boni esse, ostendit, quae sua adhuc memoria soleant Bruxellis, ad diuae Gudilae, suspendi. Sed, quod, ex sacris horum imaginibus, ortum Sodalitatis et appellationem potius, quam ex Iasonis expeditione, repetendam, putat, in eo consilium Philippi posterius cum priori confundit. Hoc idem usu uenit Francisco Mennenio, qui Peristroma Bruxellense ad Philippum quidem refert auctorem, sed ex illius textura securius conicit de prima Philippi mente. Nec uero, si quis urgeat, obstat Diploma Philippi, quod Insulis Flandrorum, biennio demum, quam coeptus erat Ordo, datum fuisse atque promulgatum, tradit Franciscus Haraeus, et ipsae hae Tabulae confirmant. Nulla, fateor, hic mentio

tio Iasonis, sed ne Gideonis quidem, nec uellus roscidum, ac ficcum, nominatur, quale Gideonis erat, sed VELLVS AVREVM, *Que uoullons estre appelle l'Ordre DE LA TOISON D'OR*, ut ipse Philippus pronuntiat, lingua adhuc inculta. Ex ea re alii, qui pro uellere Gideonis nituntur, fluctuare uidentur. In his ille, quem modo diximus, Mennenius, qui, probato primum Gideonis exemplo, quod aemulatus sit Philippus, deinde, incertus animi, in coniecturis pluribus eundem quoque Philippum ponit, exemplo Iasonis, Argonautas legentem, uti cum his, in Syriam euntibus, haud aliter in Turcos proficiscatur, ac Iason contenderit ad Colchos, Velleris auferendi causa. Qua re, etsi Philippus sententiae, consilio Praefulis Cabilonensis commendatae, significationem dat in aulaeis Bruxellensibus, in ipso tamen Diplomate Iasonis potius, quam Gideonis, Vellus designauit, quando AVREVM dixit, propterea, quod haec appellatio in prius illud, non in posterius, quadrat. Sacrum enim potius, quam aureum, erat uocandum, ab indiciis ominibusque coelestibus, quae hic fiebant. De aurea Burgundiae fecunditate quod afferunt, id quidem, ualde dubium est, an cogitauerit Philippus, sed ex iis, quae explicauimus, multo exploratius, ei
princi-

principio Velleris Aurei in mentem uenisse. Sanctiores quidem sunt instituti causae, quam ab Iasone ut petantur, atque hae in ipso Diplomate exponuntur. Hae tamen illae sunt ipsae, quas initio Philippus mente agitabat, quibus etiam ad Sodalitatem condendam adducebatur, neque eo secius, sapientia ueterum motus, a Vellere Iasonis Aureo, sicut ostendimus, Ordinem suum appellari, uolebat. Immo uero diuinius his causis praestruitur a Philippo *Magnus et perfectus amor erga nobilem statum, et ordinem dignitatis equestris, qui ardenti studio, et singulari affectu, sit augendus.* Et iisdem postea subiicitur *excitatio uirtutum et bonorum morum*, ut uirtutis heroicae, et adamatae et ciuendae, studium, quod respicit Philippus, hic declaretur. His igitur praesultis in unumque collatis, ne priorem quidem sententiam suam, in Diplomate edito, mutasse uidetur Philippus, praesertim non temere arreptam, sed, ut diximus, diu consideratam, ut emendatione iudicii, tam maturi, nihil opus esset. Hanc enim Philippi prudentiam commemorat Iacobus Philippus, Bergomas, ut nihil magnae rei, nisi cogitatum diu ponderatumque, susciperet, hanc animi constantiam, ut, quod, circumspecto probatum consilio, semel statueret, ab eo se dimoueri

haud pateretur. *Alti, inquit, animi Princeps extitit, et, antequam aliquod magnum decerneret, id diu meditari ac deliberare consueverat, deinde decretum, semel factum, inconcussum servare, imo PENES SENTENTIAM SVAM solidus et INCONCVSSVS MANEBAT, tanquam ANNOSA QVERCVS borealibus frustra concutitur ventis. Chron. lib. XV.* Hoc tamen antistiti Cabilonensi dedisse videtur, ut sententia posterior, ab hoc de Gideone suggesta, peristromati intexeretur. Aureum igitur Vellus, de quo commemoratur in Diplomate, ex priore Philippi mente, intuens, Aubertus Miraeus, eoque literis maiusculis ab reliquo contextu distinguens, Iasonis, Argonautae, mentionem hic fieri, praedicat, nimirum *μετ' αὐτοῦ*, sumendo signum pro re signata, de *Origin. Equestrium Ordin. Lib. II. cap. I.* Pari modo Pontus Heuterus Tabulas Philippi, Gallico, siue, quod alii malunt, Burgundico, sermone conscriptas, explicatius interpretatur, inserto Iasonis, Argonautae, nomine, ut plenius exprimat sententiam, quo ipsum spectasse Philippum, non temere, ut opinamur, putat. Etsi uero hac de re iam supra expositum est, hoc primum tamen Philippi consilium, quod sub tessera Colchici Velleris opem, Orienti ferendam, respexit, ipsum praeterea auxilium confirmat,

D

firmat,

firmat, aduersus Barbaros in Orientem missum, de quo Guilielmus Filatrius, apud Iulium Chifletium, *cap. II.* Hoc idem planius facit Conuiuium Insulense, in quo Philippus uotum expeditionis sacrae, in Turcos suscipiendae, A. CIO CCCCLIIII, suscepit, idque coram Phasiano, aue peregrina, in cuius etiam auis nomen uotum ipsum concepit, quod literis mandauit Pontus Heuterus, *lib. IV, cap. XV.* Erat enim, teste eodem Heutero, in more positum, ut in conuiuiis, singulari apparatu instructis, auis nobilis uiua uiris principibus apponeretur, eaque praesente, res honestae ac generosae promitterentur. Itaque Philippus non solum Deo, sed, conceptis uerbis, ipsi quoque Phasiano promittit, se moturum in Barbaros, ab iisque religionem, in Oriente oppressam, defensurum. Phasianus autem ille Phasin, Colchorum fluuium, designabat, a quo Phasiani dicti, quod hi loci magnam eorum copiam ferunt, unde ab Argonautis in Graeciam putantur aduecti, ut Iulius Chifletius exponit, *Breuiar. Histor. cap. III.* Gentes etiam illae, quae Phasin fl. adiacent, ab Andrea, Apostolo, sacris Christianis quondam ferebantur institutae, sed, armis Barbarorum nuper subactae, seruitutis iugo premebantur. Qua re, in conuiuiuo

uiuio Philippi, nobilis loci homo personatus
 fordidatusque in medium prodibat, qui, susce-
 pta *Ecclesiae* in Oriente disturbatae persona,
 omnem Regiam gemitu planctuque commo-
 uere parabat, ut Sodales in primis Aurei Vel-
 leris, ipsa huius Velleris appellatione permot-
 os, studio succurrendi miseris inflammaret. Ex
 quo intelligi potest, cum alios, qui Philippo
 conuiuanti affuerint, Ordinis, a Colchica pel-
 le nominati, causam memoria tenuisse, adeo
 quidem, ut hi, Philippum, conspectu Phasiani,
 ad ducendum in Orientem impelli posse, cre-
 diderint, tum uero ipsum Philippum tanto fa-
 cilis ea re commotum fuisse, quanto magis
 animo pertractatam habuerit rationem Ordinis,
 a Vellere Iasonis aureo dicendi. Ceterum,
 quam literis ueterum trita, tam in uulgo
 nota, est Argonauticae nauigationis narratio,
 ex Diodoro quidem Siculo, Orpheo, qui uulgo
 fertur, Apollonio Rhodio, huius imitatore, Val-
 Flacco, Apollodoro, et aliis, qui Mythica tradunt

XIV

Sed nihil opus erit, auream pellem e Col-
 chis arcessere, si uerum est, quod alii perhi-
 bent, eius exemplum in ipso Christianorum ue-
 terum usu reperiri. Video enim, a Francisco
 Mennenio illorum mentionem iniici, qui, $\chi\rho\upsilon$ -

D 2

 $\sigma\omicron$

αύραλλον, siue Aurei Velleris insigne, a sacra
 Thebaea legione adhibitum fuisse, contem-
 dant. Intelligo simul, auctorem huius senten-
 tia perhiberi Arnoldum Mermannium, qui
Theatrum conuersionis Gentium scripsit. Quem
 quidem Mermannii locum in eius libro non re-
 perio, qui extat in *Chronico Chronicorum Eccle-
 siastico Politico* Ioannis Gualterii, siue Iani
 Gruteri, p. 86. Quod si quid huius dictum
 est a Mermannio, id quidem, arbitror, nihilo
 uerius referri, quam uulgo, ex Eucherio Lug-
 dunensi, ipsum legionis Thebaeae, a Maxi-
 miano ob religionem Christianam, ut fertur, de-
 letae, fatum, de quo Frider. Spanhemius, *ad
 saec. III, p. m. 326*

XV

Maius quiddam, ac mirabile, in aurem dicitur
 a, nescio, quo, Comiti d' Aunoy, quae, requi-
 sita Ordinis Burgundici origine, Vellus Aure-
 um, resciscit, coelo delapsum, atque a Genio
 ad hominem quendam agrestem, sed sanctum,
 fuisse delatum, ut, fatali hoc signo, Christiani
 ad Mauros, Hispania exigendos subigendos-
 que, incitarentur, re deinceps bene gesta, Phi-
 lippum Bonum Militiae, consimili tessera con-
 denda, occasionem cepisse. Sed, cum fides
 hic penes auctorem sit, nec huius quicquam, ab
 aliis

aliis relatum, legamus, hanc quidem narrati-
 unculam, uti plures huius libelli, in fabulis Mi-
 lefiis reponendam, putamus. XVI
 Sunt, Auberto Miraeo teste, quibus Vellus
 Aureum designare uideatur Lapidem Philoso-
 phorum, cuius elaborandi artem, opinantur,
 Philippum, Principem aetatis suae opulentissi-
 mum ac potentissimum, ab ingenioso quodam
 homine accepisse. Equidem haud infitior, my-
 sterium quoddam Chemicum, in commemora-
 tione Velleris Aurei, a ueterum quibusdam
 quaesitum fuisse, ut constat ex Charace apud
 Eustathium, Dionysii Periegetae Scholiasten, et
 Suida. Ac Suidae quidem si fidem habemus,
 non fuit Vellus hoc, qualé ferunt fabulae, sed
 liber, in membranis scriptus, docens rationem
 auri, arte Chemicá conficiendi, ab eaque re
 Vellus aureum prisca librum istum merito dixe-
 runt. *u. dégas.* Compara Gyraldum, in *Va-
 riis Criticis, Dialog. VIII. p. 878, 879.* Sed illa,
 quae de Philippo narrantur, tantum in suspicio-
 ne, nescio qua, coniecturaque posita sunt,
 tantoque incertiora, quanto minus in sapientiam
 Boni, tantoperé domi forisque celebratam, con-
 uenire uideantur. Haec enim ars, fortunas
 opibus locupletandi, hoc magis ac rectius inui-

sa sapientibus esse solet, quo tristiores sui memoriam cultoribus suis, fallacissimum χρυσοποιίας opificium atque arcanum expertis, relinquere consuevit. Arcanum uere arcanum, quod, exhaustis dissipatisque auarorum opibus, in conspectum nihil illarum profert diuitiarum, quas promittit. Labefactatis igitur hominum fortunis, hanc, nec immerito, a prudentioribus iniit gratiam, ut, non tam lapis philosophorum dicatur, quam Labes. Alios longeque certiores thesauros habuit Philippus, totius Belgii, in unum conflati corpus, potitus, adeo quidem, ut, potentia cum florantissimis Regibus exaequata, Imperii Belgici conditor a pluribus diceretur

XVII

Satius igitur putant alii, per Vellus Aureum intelligi auream regionis fecunditatem, ac lanae copiam, cum Burgundiae ac Belgii facultates duabus his rebus in primis augeantur. Ex his Petrus Frizon, Ordinem, proponit, a Philippo institutum fuisse, *in signum*, ut loquitur, *fertilitatis prouinciarum*, quibus ipse imperauerit, *Galliae Purpuratae lib. IV, pag. 527.* Ac fuerunt quidem, qui Vellus Iasonis Aureum de terris, ouium fecundis, opibusque ex lana conficiendis, explicarent. Vsu enim
 Numi

Numi nondum inuento aut frequentato, diuitiae ex ouium pecorisque gregibus aestimabantur. Ouium etiam lana multas hominum uitae commoditates affert, ac multas adeo magnasque opes. Qua re pellis aurea fuerit quasi aurum, aut instar auri, ex ouium fructibus confecti. Subseruiam huic causae, atque addam, per Mala Aurea, quibus fulgere narrantur horti Hesperidum, oues intelligi a Varrone, quas in Graeciam traiecerit Hercules, ex Afris exportatas. Graeci enim *μῆλον ouem* ac *pomum*, peraeque, dicunt. At, qui Iasonis uirtutem, tot ueterum libris expositam, tantisque praedicatam laudibus, considerant, hi quidem, maius quiddam atque heroum contentione dignius, quam opum cupiditatem, Iasoni, et expeditionis Argonauticae sociis, propositum fuisse, facile arbitrantur. Itaque, priscae ac reconditae uir doctrinae, Ieremias Hoelzlinus, indagato Argonauticorum Poetarum consilio, ueroque sensu, *Et certe, inquit, conspuenda sit haec Poesis, si auri sacram situm cieat solam, qua nihil in uita tetrius, aut noxium magis. Quocirca tendendum ulterius.* Haec ille, in *προλαγομέvoις*, haud mediocriter eruditus, ad Apollonium Rhodium, qui Hoelzlinus longe alia, longe altiora, de uirtute prudentiaque Iasonis exponit.

ponit. *Ordo* Pari modo, quantum à cupiditate opum auaritiaque, tantum ab ostentatione, remotus ponitur Philippus Bonus. Huic enim *Raras uirtutes* tribuit Pontus Heuterus, MODERATIONEM SINE AVARITIA, *magnanimitatem sine contemptu*, ANIMVM EXCELSVM SINE SVPERBIA AC FASTV, in eo admiratus, *Lib. IV, cap. XIX.* At Velleris aurei magnifica, in equestribus insignibus, demonstratione, ostentari regionum diuitias, satisne deceat modestiam Philippi, tam insignem. Praesertim, cum Britannii suae potius lanae principatum uindicerent, testati etiam, emporio lanae Anglicae Brugis Flandrorum quondam constituto, quo omnium fere gentium concursus sit factus, immensas prope opes ad Belgas redundasse. Hac mente Guilielmus Cambdenus, *Lanam Anglicam*, pronuntiat, VERVM fuisse Belgis VELLVS AVREVM, *cui inclutus ille militaris Ordo Velleris Aurei suam Originem, et Burgundiae. duces magnas opes, debuerint*, in Annalibus, ad *ANNO MDLXIII.* Quare, et modestiae Philippi, et prudentiae, et ceterae virtuti excelsae, quae praeditus fuit ille, magis consentaneum quid in Aurei Velleris tessera quaerendum, uidetur, quam fertilitas domestica, et quaestus, ex ea capiendus. Nullum certe quaestus studium referunt

ferunt illi, quibus perspecta fuit mens Philippi. Quod si quid huius dederis, cum unius rei plures possint esse causae, hoc tamen non alio referas, quam ad secundariam quandam causam, cum de palmaria hic quaeratur. Iam, quanta modestiae, tanta prudentiae, laude fertur Philippus. At prudentis est, ab invidia, quae gloriae comes esse solet, sibi cauere, illorum praesertim, qui animo non aequo alienam opulentam intuentur fortunam, eamque, uel singuli, uel isto cum aliis foedere, labefactare possunt. Haud igitur existimandum, uidetur, Philippum, uenditatio in Ordinis sui insignibus Aureo Vellere, magnificum sui suarumque opum ostentatorem esse sic uoluisse, ut, aemulatione aliorum commota, multa sibi grauiorque odia conflaret.

XVIII

His tamen, qui rationem quaestus habent, propius accedunt alii, qui fecunditatis, ex agro Burgundico eliciendae, mysteria ex nomine Iasonis exsculpunt. Ex his Petrus de Sancto Iuliano, ex cortice nucleum, ingeniose, opinatur, excludi, si quinque literae, ex quibus nomen hoc, *Iason*, conflatur, ad totidem menses, iis indicatos literis, redigantur. E nucleat igitur ille ex primo nominis istius elemento lu-

E

lium,

lium, ex secundo Augustum, ex tertio Septembrem, ex quarto Octobrem, ex quinto Nouembrem. Hos enim menses ubertate, iudicat, ceteris antistare, et alimentis hominum procreandis potissimum seruire. Quasi uero quadripartitae anni tempestates, sapienti Dei consilio, non ita sint dispositae, ut mutuas sibi operas tradant, ad praeparandam alendamque terrae fertilitatem. Quidni, cedo, alii quoque menses alimenta praebeant, uel hominibus, uel pecori, cum Maius et Iunius succis pascuorum, herbarum, florum, abundant, aestu deinde subsequente atque ingrauescente, languescant, multa atque exarescant, quae paullo ante uigebant, plurimumque salubris habebant nutrimenti. Qua re, ouibus, e quibus lanae aliarumque rerum fructus percipiuntur, consulendum si fuerit, iis quidem hi potissimum menses commodauerint, qui pratorum pascuorumque ubertate, succosis florum atque herbarum copiis affluente, praestent. Illa praeterea ratio, ex lana Burgundica, ipsaque Burgundici agri feracitate, Vellus Aureum interpretandi, quam lubrica sit et alte petita, iam explicatum est. Igitur nihilo plus hic profecerit mysticus iste mensium delectus, ubi, non de utilitate quadam priuata agitur, sed de gloria, qua et res
 Christi

Christiana defendatur, et heroicum Philippi institutum illustretur. Frustra etiam nucleus in casta nuce quaeritur; et argutiae quinque literarum auctori suo merito relinquuntur.

XIX

Postremo, non tam in extremum locum reiiicimus, quam, imitati Iulium Chifletium, ne dignum quidem, quod referatur, putamus, putidum malitiosumque commentum Andreae Fauini, auctoris, quam maledici, tam illiberalis atque sordidi, cuius THEATRVM HONORIS infames huius generis ineptiae non possunt non dedecorare. At ipse Fauinus ab se dissentit, quando causam institutae huius Sodalitatis et appellatae repetit a commodis lanae Flandriacae, in quibus Philippi, Ducis, praecipuus pecuniae reditus constiterit, ut ipse tradit in *Historia Nauarrae*, Lib. X. Quam quidem sententiam, si non accuratissimam, at multo certe priore ista honestiorem, cum scurrili illa commutare si uoluit Fauinus, eius quidem consilii reddenda fuisset ratio haud leuis, cuius cum nihil afferat iste, parum grauius, in re grauiissima, fecisse, censendus est. Neque eo secius hominis procacis leuitatem secuti sunt Paullus Colomesius, et, qui huius auctoritate, in *Dictionario historico-critico*, Vol. I, p. 633,

ntitur, Petrus Baelius, et ipse, ut uiderur, Ifaacus Vossius, qui eius rei testimonium Colomesio, e Chronicis Flandricis, laudauit quidem, sed, ubi tandem reperiendus sit hic Chronicorum liber, non indicauit. Fabulam igitur Faunianam, cum uulgo, recitat Amelotius, *ad II Annalem Taciti*, p. 264, quem tamen hic, non ex opinione narratoris futilis pendere, sed rei momenta ponderare, atque adeo tam Regum Hispaniae, quam ipsorum Imperatorum, gloriae parcere, pro prudentia sua, aliis rebus cognita, oportuisset. Nam Regibus, atque Imperatoribus, dedecori fuerint insignia Sodalitatis, qua putat Amelotius ratione, coeptae, cuius, e contrario, Ordinis tam gloriosum fuit institutum. Rursus in medium prodeat ille, quem supra collaudauimus, Oliuarius Marcanus, Philippi Boni amicus, et, quid hic animi suo fuerit hero, ex intimo huius sensu, quem ignorare non potuit, edat. Testatus autem est, *Singularem Philippi scopum fuisse REMEDIUM ET AUXILIUM ECCLESIAE, sanctaeque fidei Christianae*, ut ex Marcani libris profert Iulius Chifletius, *in Brev. Histor.* Cap. III. Nec uero Duces modo Francici, uerum ex ipsis etiam Regibus hi, qui gloriae cupiditate in primis flagrabant, illa ordinis ornamen-
ta

ta cupide acceperunt. Vt Duces praeteream, Franciscus I, tanti animi, tum Franciscus II, Carolus IX, Reges Francogalliae, in Equitibus Aurei Velleris ab Ioanne Iacobo Chiffetio, commemorantur. Longum est, enarrare tot Reges, in hanc Heroum Familiam cooptatos, Arragoniae quidem, Alphonsum V, et Ioannem, Siciliae, Ferdinandum, Hungariae, Ludouicum, Poloniae, Sigismundum I, Vladislaum, Ioannem Casimirum, Michaellem, Poloniae et Sueciae, Sigismundum III, Portugalliae, Emanuelem, Ioannem III, Daniae, Christianum II, Angliae, Eduardum III, Henricum VII, Henricum VIII, Scotiae, Iacobum V, et alios, ab eodem Chiffetio, et aliis, laudatos. Quanti iam putandum est, non modo Fridericum III, Maximilianum I, Carolum V, Ordinis huius insignia suscepisse, uerum omnes etiam, qui Carolo quinto successerint, Imperatores. Non potuit igitur Sodalitas, tantis ornamentis cumulata, miram quadam dignitate, praeter ceteras omnes, non illustrari. Ipse praeterea ordo S. Michaelis, magnae quondam inter Gallos auctoritatis, exemplo illius Burgundici, ab Ludouico XI conditus fertur. Testis huius rei domesticus atque locuples, Ioannes Buffierius, cum ostendisset,

ab rege illo, Ambrosiae, equestrem Ordinem nouum sancitum fuisse in honorem Archangeli Michaelis, cui Francia, ut Genio tutelari, praecipuo cultu addicta sit, *Quippe, inquit, animaduvertebat sagacissimus Princeps, Anglo et Burgundo, Perisclidem, AVREV Mque ARIETEM, instrumenta aptissima esse, ad socios demerendos atque praemiandos, leui impensa, cui plurimus honor adiunctus sit, parari socios, conseruari, darique iusta facinoribus maximis praemia. Igitur, ne eo fructu destitueretur, suum Ordinem condidit. Lib. XIII, p. 24.* Ante hunc Iacobus Marchantius, *Postea, inquit, Rex, Ludouicus XI, PHILIPPVM IMITARI, non est dedignatus, quum ad annum 1469. sanxit Sancti Michaelis Ordinem, torquemque conchyliatum, Fland. Lib. III. Compara Pontum Heuterum, lib. IV Rerum Burgundicarum, cap. III.* Qua re alii prudentiores Galli longe grauius de Sodalitate Burgundica iudicant, in his Mezeracius, Regis Francici ab historia, primordiis Illustrissimi huius Ordinis, professus, ornata fuisse illa, de quibus diximus, nuptiarum solemnia, huius rectionem ad honorem suum retulisse Reges Hispaniarum, huius splendorem, tam dignitate Sodalium enitere, quam delectu paucorum, ne qua effusi honoris multitudine decus ipsum exolescat, *Part. II, uol.*

uol. III, pag. 245 edit. Amstelodam. Adde, quod refert Iulius Chifletius, Ludouicum XI, Francorum Regem, in regnum ab Philippo Bono restitutum, cum Michaelis Archangeli Sodalitatem auspicaretur, constitutiones Ordinis, ab eodem Philippo factas, totidem uerbis, siue, ut loquitur ipse, *ad uerbum*, exscripsisse, *Cap. X, pag. 28.* Tanto minus nos moramur impudentiam Iacobi Tollii, explosas iam nugas in *sapientia sua insanienti* repetentis, ut hoc proiectae libidinis facto se sapientem uere insanientem testaretur. Ceterum uidetur non nullis fabulae Fauiniana origo repetenda ex uno illo atque eodem die, qui, sicut ostendimus, et nuptialis Philippo fuit, et Ordini natalis, ut haud incommode obseruat eruditissimus Christianus Gryphius, in concinna Ordinum equestrium descriptione, *p. 257*

XX

Ab Ordinis appellatione transeo ad eius institutionem, quam Diploma Philippi pluribus docet. Principio causae uarii generis commemorantur. In his, egregia uoluntas in nobilium fortiumque Equitum Ordinem, in dignitatem huius atque existimationem, omni ratione amplificandam, cuius opera, ductu, consilio, Religionis, ac populi Christiani, causa, ipsius

ipſius etiam Reipublicae tranquillitas ac felicitas defendi, iuuari, protegi, poſſit. In primis ſtudio honoris diuini, cuius cultu atque amplificatione ipſa Religio Chriſtiana efferatur altius atque illuſtretur, ipſorum quoque Equitum animi, ad uirtutes, heroibus dignas, et omne moris generoſi decus, exſuſcitantur. Quae quidem cuncta, quantum Orbi ſanctiori conſulunt, tantum Philippi ſanctitatem, ſapientiam, curam, pro bono communi ſuſceptam, et praeclarum magnificumque animum, qualis ſacrae deceat ac laureatae militiae ducem, luculenter declarant. Si quo hic teſte opus, ex ipſis quidem Gallis peridoneus eſt Io. Buſſierius, a quo Philippi, *Nulla*, ut ipſe loquitur, *naeuo maculatae, uirtutes, religio, probitas, modeſtia, liberalitas, et REGIA QVAEDAM ANIMI MAGNITUDO*, laudatur, *Hiſtor. Franc. lib. XIII, Cap. IX*

XXI

Cum autem Philippus Bonus uirtutis, in Ordine ſuo conſtitutae, ſtudio inſignem animi magnitudinem teſtetur, tum uero hanc ipſam et ſuſtinuit eius potentia et factis probauit, tanta quidem, ut hic *Non minus animo, quam ſanguine, clarus, terra marique potens, et maximis Regibus non inferior*, memoretur in *Magno Chronico Belgico*, ad A. MDCCC LII. Facta memo-

moriae prodita sunt, et auxilii, Orienti Christiano allati, quo ipsam Velleris Colchici cogitationem in primis retulimus, documento comprobantur. Hinc Rhodus, insula, subsidio Philippi, reiectis Barbaris, liberata, atque servata, Pannonos nouo quodam exemplo subleuati, res Christiana ingenti sumptu in Oriente a Barbaris defensa. Vt breui praecidam, audiatur, qui ipsis Philippi consiliis operam dedit, Guilielmus Filatrius, antistes Tornacensis. *Verum clarius, inquit, id probat insigne illud, quod exhibuit, studium eidem Fidei tuendae, praestitis auxiliis, quibus Rhodum, insulam, a Saraceno- rum inuasionem liberauit seruauitque, misso e Flandria in Orientem exercitu. Hungaris item in Turcas auxilio fuit, armatis ad hoc triremibus, quae e Slusano portu soluerunt, et, ad usque mare maius profectae, hoc ipsum, quaquam patet, traiecere. mox Danubium in ipsa Valachia, quam Turcae sub id tempus inuaserant, ingressae sunt,*

QVO IN LOCO NVNQVAM ANTEA VISVS
 FVERAT CHRISTIANORVM EXERCITVS.
 EVENTVS PROPEMODVM FIDEM SVPERAT,
 quoniam, Oceanum ingredi, opus fuit, praeter-
 nauigare Hispaniam, et inde, Mediterraneo se-
 cundum longitudinem emenso, Constantinopolin ap-
 pellere. Neque id solum, sed insuper aduersus

F

Bospo-

*Bosporum superare, atque inde mare maius, Pontum uidelicet Euxinum ingredi (cuius milli-
 miliarium circuitus est) et ex eo Danubium tra-
 uicere, qui illic in eiusdem Valachiae finibus sese
 in mare exonerat. Ecquis, amabo, Catholicum
 Principem hunc AD HOSCE SVMPVS FE-
 RENDOS IMPVLERAT, PRAETER FIDEI
 CHRISTIANAE, IN QVA VIXIT, ARDOREM?
 Hactenus ille, e cuius schedis docemur ab Iu-
 lio Chifletio, Breu. Histor. cap. II. Adde te-
 stimonium Ladislai, Hungariae ac Poloniae
 Regis, in *Vita Scanderbeg. lib. II*, Pontum
 Heuterum, *lib. IV, cap. IX, XV, XVIII*, Fran-
 cisc. Haracum, pag. 420, 425. Taceo cohortatio-
 nes, quibus Belgas suos, Reges etiam atque
 Principes, ad succurrendum Christianorum re-
 bus, in Oriente laborantibus, incitare studuit,
 animumque, Diplomate Ordinis sui explica-
 tum, testatum fecit. Difficile igitur dictu,
 quanta eum uel fama nominis consecuta sit uel
 auctoritas, tam in Oriente, quam Occidente,
 missis ad eum ex Oriente legationibus, quarum
 orationes supplices Aeneae Syluii epistolis in-
 fertae sunt, ac subsidio eius, aduersus Barbaros,
 efflagitato. Iacobus quidem Philippus, Ber-
 gomas, qui uixit his temporibus, *Ad ipsum*, in-
 quit, *Orientalis plurimi Reges, Duces, et Prin-
 cipes,**

cipes, ex suis remotissimis partibus, tanquam ad augustissimum Occidentis Principem, solennes oratores misere, QUOD NVNQVAM LECTVM AVT AVDITVM CERTE VLLO TEMPORE FVIT. Videlicet orator David Trapezundarum Imperatoris, nomine Michael de Alguri, Georgii Alexandri, magni Persarum regis, Aserimberch Turcomani, Mesopotamiae regis, non Christiani, sed Mahumistae, Gorgorae bellicosissimi Georgianae Ducis, et Morati Vauterch, Armeniae minoris Principis. Venit et Ludouicus, Antiochenus Patriarcha, cum eisdem oratoribus, in Burgundiam, ad ipsum Philippum, Ducem. Peruenerat quippe ad eosdem Reges, et Principes Orientales, fama, ipsum multa PRO FIDE, ET CHRISTIANORVM UTILITATE, conari, plurima clarissima atque SANCTISSIMA fecisse facinora. Haec ille lib. XV, ad A. MD, CCCC, LXVII. Missum facio Pontum Heuterum, lib. IIII, cap. XVII, atque unum addo, hunc Philippum in Oriente, ab ipsis etiam Afrorum regulis, Magnum Occidentis Ducem fuisse dictitatum. Sic enim tradit Iac. Marchantius, magnae existimationis, qua fuerit apud exterarum gentes Philippus, commendator, in lib. III Flandriae, sic, ex Georgii Castellani commentariis, Pontus Heuterus, lib. IV, cap. XIX. Quae uiderit ipse

in Regia Philippi, peregrinarum supplicanti-
 umque gentium precibus culti, Georgius Ca-
 stellanus, uerbis huius docet Iul. Chiffletius,
Breuiar. Histor. cap. II. Philippo Bono promissi
 contra Barbaros auxilii religionem iniicere pa-
 rat Aeneas Syluius, Epistola cccxcvi, et fi-
 dem, hic solutam neque liberatam, acerbius ex-
 probrat ille, quem nominauit modo, Bergo-
 mas, profusus alioqui laudator Philippi. Hunc
 enim, miro quodam elogio, *Virum super coae-
 uos Principes, immo et praedecessores omnes, mi-
 ris extollendum laudibus atque praeconiis*, appel-
 lat. At, Philippum, comperimus, nec fidei
 datae, nec religionis susceptae, oblitum, classe
 in Zelandis instructa, decem millia lectorum
 equitum auxilio misisse Pontifici, sed, quo mi-
 nus expeditionem, quam ipse sit animo medi-
 tatus, susceperit, Gallici belli metu impeditum
 fuisse, ex eaque re, et, mortuo deinde Pio II, spe
 classis submissae lapsum, grauiter doluisse. Sic
 enim certiores nos faciunt Pontus Heuterus,
lib. III Rer. Burgund. cap. XVIII, et Franciscus
 Haraeus *pag. 425.* Statuerat etiam Bonus si-
 gna Barbaris, Orientis uictoribus, inferre, com-
 parato ingenti exercitu, cuius sexaginta uiro-
 rum millia e suis tantum populis deligeret, ut
 idem Heuterus scribit, *cap. XIX.* Quo certe,
 ipsoque

ipſoque Philippi Monumento, confirmatur id, quod praeclare ab *Auctore Fecialis Europaei*, meritorum inſignium memoria, nihilo minus inter principes aeui noſtri hiſtoricos, quam inter Amicos Regum, Illuſtri, pronuntiat, Chriſtianae religionis, aduerſus Barbaros, uictoriis in Oriente elatos, tuendae, ac Nobilitatis ad expeditiones ſacras excitandae, ſtudio a Philippo conditum fuiſſe Ordinem, *P. I, p. 421*

XXII

In eiſdem praeterea cauſſis Ordinis conditi, praeter uenerationem D. Mariae, honos D. Andreae a Philippo numeratur. At huius D. Andreae cum, in Diplomate Philippi, et Legibus, huic adiectis, mentio ſaepius fiat, qui, ut diximus, ſacris Colchos imbuſſe credebatur, inde quidem conſiciendum uideatur, Philippum non aliter de Colchico Vellere, quam de Religione, Barbarorum tyrannide in Oriente liberanda, cogitaſſe. Hanc enim curam apud eum excuſuiſſe, cum aliunde, tum ex eo intelligi poteſt, quod ſcriptum reliquit Pontus Heuterus. Ait enim, Philippum moerore animi morbum contraxiſſe, comperto, expeditionem Chriſtianorum, quorum copiae Anconae congregabantur, ob deceſſum Pontificis nec opinatum, omitti, ac ſuae adeo claſſi, quam eodem miſerat,

conuerſo itinere, reque infecta, domum eſſe redeundum. *lib. IV, cap. XVIII.* Philippus igitur, ſæpius Andreae recordatus, huic, præter D: Mariam, Ordinem ſuum conſecrat, huic illud quoque tribuit, ut, cum ante id tempus, antiquo Burgundionum more, in proeliis conſerendis, teſſera clamoris militaris eſſet, *Noſtre Dame, Bourgogne*, iam addatur illa, *Mon joye Saint Andrieu, Meum gaudium Sanctus Andreas.* Namque, *Exardeſcente ad bellum, Turcis inferendum, animo, uota ſua commiſit Apoſtolo, cui Eccleſia Graeca, ſue Orientalis, plurimum, uelut fundatori ſuo, debet,* ut ſententiam Philippi, in cogitatione opis, Orienti Chriſtiano ferendae, defixi, exponit Iulius Chifletius, *Breuiar. Hiſtorici cap. XIII.* Andream ſane Patronum et Ordo coluit et Burgundia, eiſque natalis ab Sodalitate, in Belgio maxime, ſumma excipi anniuerſariaque ceremonia conſueuit. Haud ſecius a Ruthenis idem feſtus habetur dies. His enim ſancta eſt tutela D: Andreae, in Scythis olim, uti comperit Eusebius, uerſati, a Moſcis certe in tanto honore habiti, ut a Petro Alexio ei dicata ſit illuſtris Militia, quae nomen ab eo cepit, atque ad rem, aduerſus Barbaros gerendam, in primis ſpectat. Sed multo prius in eiſdem D: Andreae clientelam ſeſe dedi-

dedidit alius Scotiae Ordo, perinde, atque ipsa Scotia, cuius numen tutelare fuit hic Andreas, testibus Hectore Boethio, p. 105, G. Buchananano, *lib. VII*, et Io. Leslaeo, *lib. IV*

XXIII
-57 Diplomati Philippino plures adduntur leges, quibus Ordo amplitudinis eximiae deuincitur. Earum quidem sex et sexaginta recitantur in Codice Leibnitiano, sed nonaginta quatuor a Ponto Heutero, *Rer. Burgund. lib. IIII, cap. III*. Priores illas promulgauit ipse Philippus Bonus Insulis Flandriae, sed hic idem postea, et alii, eum secuti, Carolus Audax, Philippus Pulcher, Carolus V, et Philippus Prudens, suas quisque accessiones, adiunxerunt, haud inferioris, quam ipsae constitutiones primae, auctoritatis, ut Iul. Chifletius submonet, *Breuiar. Histor. cap. XI*. Leges illae Gallica, siue, ob usum a nobilioribus hic receptum, Burgundica, lingua enuntiantur, in Latinam quoque, primum a Philippo Nigro, deinde politius aliquanto a Nicolao Grudio, uersae sunt, in Germanicam etiam, cuius generis interpretatio extat in Cod. MS. apud Petrum Lambecium, *Biblioth. Vindobon. lib. II, cap. VIII*. Summa quaedam harum Legum, sed nulla mutationum mentione facta, Germanice recitatur, ex Megifero, ab Io.
Li-

Limnaeo, T. II. Iur. Publ. *cap. II.* Leges ipsas confirmavit Pontifex, Eugenius III, anno CIO CCCCXXXIII, et Leo X a. CIO, 10, XVI. His Legum tabulis numerus sancitur unius et triginta Equitum, sed in prima Ordinis institutione, Brugis Flandrorum facta, quatuor et uiginti tantum fuerunt, ab Io. Jac. Chiffletio ordine nominati. Philippus enim, conditor Ordinis, pro sapientia sua, arbitratus, effusos honores obsolescere, eam quidem equestris loci dignitatem paucis imperitiendam, duxit. In Diuionensi deinde conuentu, qui tertius fuit, sex allecti sunt, ac prioribus adiecti, ut, una cum Philippo Sodalitatis Principe, unus iam et triginta numerarentur. At, fortuna Philippinae progeniei tot tantisque Regnis aucta, Carolus V, anno millesimo quingentesimo Sexto decimo, uiginti addidit, eaque re unus et quinquaginta sunt effecti. Mansit ad posteros hic numerus, quem semel tantum, anno CIO, 100, XXXI, excessit lectio septem Equitum anticipata, ut notat Iulius Chiffletius, ex eoque Sigismundus Betuleius, in *Speculo Honoris Austriae, lib. quarto, cap. VII.* Singulari autem cura dignitati Ordinis prospicitur, cum, ipso quidem principio, cauetur, ne quid uel in genere Equitum uel uirtute desideretur, ne quis hic

hic reprehensionem pateat locus. Itaque, Philippum, accepimus, accuratissimos, iussisse, in Belgio Burgundiaque, a fecialibus indices confici, ut de singulis, quorum dignitati faueretur, melius statui posset

XXIV

Horum Sodalium, tam inclutorum, Caput Summusque Princeps, *le chef et Souverain*, ipse Philippus et esse uult et dici, non Magnus Magister, ut aliqui minus caute loquuntur, in quos animaduertit Iulius Chifletius, *Breu. Histor. cap. VI.* Cum his erratur in Bello Famiani Stradae Belgico, ubi, nota ad oram apposita, *Magnus Equitum Aurei Velleris Magister a Carolo creatur Philippus, lib. I.* Vbi enim, non quaelibet uirtus equestris, sed Heroica sola spectatur, ibi nihil opus est Magisterio, siue praecepto Magistri, quo regatur. Excellentis animi uis, quae probatur excellenter factis, uno uirtutis amore excitatur, tantoque acrioribus stimulis Principes, Reges, ipsosque Imperatores, incitat, ut, quam uideant Heroum Familiam magnis exemplis atque inusitatis eminere, ad eam uelint ascribi. Venerabilis est uirtus, et uenerationem sui possessoribus conciliat, eorum praesertim, qui plurimum habent uirtutis. Quare, cum Corporis tam illustris ac gloriosi, quo constat

G

stat

stat Sodalitas Aurei Velleris, uirtus in Capite Membrisque eniteret, mutua utrinque caritate fiebat, ut, quanto Membris amore Caput, tanta Capiti reuerentia Membra, deuincirentur. Fraternalis igitur atque amica Societas dicitur, quae nulla uel legibus, sed sponte ultroque, subiiciatur. *Vne fraternité et compaignie amiable, en laquelle se submeectent de leur bon gré et uoulonté les freres et Cheualiers,*
§. LXVI

XXV

At, qui tanta uirtute antecellunt, hos, ipse uirtutis, in aliis commouendae, interest, externo quodam decore exornatos, ab aliis interno. Instituto igitur Philippi Boni, Equites asciti, suo quisque Torque aureo, quem collo gestent, donantur, appensum est Torqui Velleris Aurei signum, atque haec insignia non manent in bonis Equitum, sed, his mortuis, traduntur iis, horum in locum qui sufficiuntur. Illa uero insignia Arietem praeferebant suspensum, in quibus, iam supra meminimus, primo Philippum inscribere uoluisse Iasonem ipsum, uti submouit Godefridus Wendelinus. Ac ueteres quidem, constat, usos fuisse ornamentis Torquium, quae Bullae uocantur. Ex his commemoratur a Diodoro Siculo, *in libro Bibliothecae*
pri-

primo, illud, e lapillis pretiosis confectum, atque ex aurea catena pendens, simulacrum, cui *Veritati*, ex imitatione, ut uidetur, summi Hebraeorum sacerdotis, nomen erat, quod princeps Aegyptiorum iudex ex collo suspendere consuevit. Notae sunt etiam militares Aegyptiorum Bullae, scarabaeis insignitae, quarum complures, *gemmis Aegyptiorum priscis expressas*, afferuat Praefidis Museum. Sed, qua tandem fide hoc idem scarabaeorum signum Romanis quoque militibus tribuat Io Pierius in Hieroglyphicis, uiderit ipse. Ioannes certe Schefferus nihil huius in ueterum monumentis inuestigare potuit, Bullarum alioqui bellicarum solers indagator atque eruditus. Contra ea, noui quid, in appenso Burgundici Ordinis Vellere, uideri sibi uidetur, nihil huiuscemodi, quod quidem uetustae sit et expeditae fidei, antiquorum Romanorum Torquibus adiectum fuisse, arbitratus, sed, more recens inuento, atque ante pauca demum saecula recepto, cruces, fascias, Diuorum imagines, atque alia huius generis, Torquibus accessisse. Haec differit cap. V elegantis, *de Antiquorum Torquibus*, libelli, qui relatus est in *Graeuianum Volumen XII Antiquitatum Romanarum*. Ex his uero ornamentorum appendicibus, scienter docet Schefferus,

hodie eminere Vellus Aureum, quod, corrupta Germanorum consuetudine, uulgo usurpetur *das güldne Fließ*, pro *Vellus*. Nempe, ut uidetur, pronuntiatione Gallica, quam Belgica imitatur, per *u Gallicum*. Vnde, celeriter cum Gallis pronuntians, *Vlüs*, uti scribendum, sagaciores putant, conuenientius certe origini, abs qua discedendum temere haud erat. Nam Germanicae uocis *Fließ*, cuius scriptura increbuit, natiua significatio, et usus ipse hinc aequae alienus est, ac si inducas in animum, *Fließ* deprauate dici ab integro uocabulo, *Flinssteina*, *silice*, *Flint*, *petra focaria*, *Flintenstein*, *Feuerstein*. Eae quidem uoces sunt maiorum nostrorum, quas exponit, ex ueteribus *Glossis*, Io. Schilterus, Germanicarum antiquitatum Varro, in *Glossario Teutonico*, pag. 307. At uero, ne dicam, interpretationem illam detortam nimis fore atque duram, ipse certe Philippus Bonus, in Ordinis sui Tabulis, non a Symbolo suo, quo *Sillex et Igniarium* signatur, Sodalitatem uoluit appellari, sed, a *Vellere Aureo*, *l'Ordre de la Thoison d'or*, ut ipse scribit prisce. Quamuis alioqui Torques ipse ex illis symboli notis sit contextus, quibus tamen, pro *Tessera Ordinis* praecipua, *Vellus aureum* adiunctum est, quod ideo quoque, uoluit Philippus, ipsi pectori,

tan-

tanquam parti corporis honoratiori, imminere. Itaque, praeter Italos, qui *l^o Ordine del Tosone d'oro* enuntiant, a *tondendo*, ut docet in Originibus Linguae Italicae Octavius Ferrarius, rectius, quam a *tuntio*, ut Aegidius Menagius, praeter Italos, inquam, Galli nostrae memoriae, cum, pari modo, *la Toison d'or*, sermone populari, efferunt, Velleris Aurei notionem retinent, eandemque sententiam retinuerunt Belgae, ipsi etiam Germani, hos imitati. quanquam Latinum uerbum, scriptorum literis, scholarum rudimentis, uulgatoque usu tritum, adhibere maluerunt. Videtur igitur, uel ex ipso huius uocabuli usu, plurium gentium communi, pro Pelle Colchica, cuius, ad Ordinem transductae, appellatio quondam notissima fuerit, pronuntiandum. Ad hunc modum, e nostris qui originem intuentur, Ordinem uocant *den Ritter-Orden des Guldnen Vellus oder den Guldnen Vließ-Orden*, ut, in rebus Austriis, Sigismundus Betuleius, *lib. IV, cap. VII*. At minus se commendauit aliis appellatio *des Ritter-Ordens des Göldnen Schäpers, oder Göldnen Lämmleins*, qua usus Meigferus

XXVI

Plura bene sapienterque legibus suis constituit Philippus Bonus atque promulgat, quae

IIVXX

G 3

per-

persequi longum est, neque hic nostrum. Quam uero praeclare haec omnia sint instituta, ipse, unus omnium optime, pro sapientia sua, iudicet pariter ac pronuntiet, Carolus V, Imperator. Hic enim, inito reipublicae deponendae consilio, cum in Hispaniam cogitat, Philippum, filium, Bruxellis, in regio Palatii sacello, splendidissimo stipatus comitatu, solemniter, Aurei Velleris Ordini praeficit, ac, Torque sibi detracto, humerisque filii, manu quidem sua, non sine profusa lacrymarum ui, imposito, *Accipe, inquit, fili mi, quem e collo meo detraho, tibi praecipuum Aurei Velleris torquem, quem Philippus, Dux Burgundiae, cognomine Bonus, atavus noster. Monumentum fidei Sacrae Romanae Ecclesiae esse uoluit, et, huiusce institutionis, ac legum eius, fac, semper memineris.* Haec Imperatoris maximi uerba, ex Cuperi Annalibus Brabantinis, manu exaratis, depromit Iulius Chiffletius, *Breuiar. Histor. cap. V.* Eadem profert Bernardus Iustinianus, in *Historia Militarium et Equestrium Ordinum, pag. 732.* Digna certe erant, quae a Famiano Strada, Belli Belgici scriptore, non omitterentur, ubi hic idem eiusdem ceremoniae, tam insignis, mentionem facit, *lib. 1, pag. 4.*

XXVII

Harum uero legum Tabulae datae sunt Insulis Flandrorum V Cal: Decembres, a cto, cccc, xxxi, sed ipsa Sodalitas Brugis, ut in ipso Diplomate dicitur, a eiusdem saeculi nono et uicesimo, instituta. Aliis autem, anno sequente tricesimo, ut Ponto Heutero, Aub: Miraeo, Io: If Pontano. Sed stylum nouum hic distinguit a ueteri Io: Iacobus Chiffletius, et, uetus qualis sit, Pontus Heuterus docet, Diplomati Philippino, explicandi caussa, insertis his uerbis, a: 1429 a Festo Paschatis numerando. Francicum enim calculum ponit Philippus, captis anni primordiis a Pascha, more Francorum ueterum, qui abeunt hic a Romanis, annum solitis a Calendis Ianuariis auspicari. Illam uero Francicam numerandi rationem, in Actis horum temporum publicis crebro iniri, palam facit Io: Mabilio, *Rei Diplom: lib. II, cap. XXIII, n. 6.* Quorum denique Principum exemplo Ordinem suum, legibus fundatum, inceperit, tradunt Pontus Heuterus *Rer: Burgund: lib. IIII, cap. III*, et Io: Isacius Pontanus, *Hist: Gelricae lib. IX, pag. 452.* Apud hunc animi uere Regii laus, qua Philippus afficitur, illi, quam affert Heuterus, similis, extat *pag. 530.* Ex hoc igitur Pontano, collato cum Heutero, confutatur

tur porro audacia Iac. Philippi, Bergomacis, cuius mentionem fecimus, timorem Philippi feminis avaritiamque, ob auxilium Pontifici contra Barbaros non missum, criminantis, cum aliis hunc Bonum laudibus in coelam, ut diximus, extulisset. At excelsum Philippi animum ac magnificum, neque ullis infringi periculis consueffe, neque ad istas sese sordes abiecisse, illi, de quibus meminimus, duumiri confirmant. Ceterum Philippus, A. supra millesimum quadringentesimum septimo et sexagesimo, decessit Brugis Flandrorum, iisdem in aedibus, ubi Ordinem condiderat, natus annos duos et septuaginta. Brugis primum sepultus, postea Diuionem, ubi Mausolea genti suae excitaue-
rät, transfertur. Cor eius, ipsius morientis iussu, Hierosolyma delatum est, Regum, ut ait Iul. Chifletius, consuetudine, qui conceptum sacrae militiae uotum non impleffent. Sed dubitandum non est, quin hoc ipsum mortui cor ostendat, quid uiuus ille de expeditione sacra cogitarit

XXVIII

Alia iam dici possent de Comitibus Ordinis, quae *Capitula* dicuntur, et *Praecipuum Domus ornamentum*, ac *Domus Triumphus*, teste apud Iulium Chifletium Oliuario Marciano. Alia de
scutis

scutis gentilitiis Sodalium, primum depictis in Templis plurium locorum, deinde relatis in codicem, qui *Liber Regis* uocatur, unde rei Feciali multum lucis accedit. Alia de cultu corporis atque ornatu, quo Sodales uti solent, ac sui splendorem augere. Alia de horum priuilegiis eximiisque iuribus, et pluribus, quae huc attinere uideantur. Alia de quatuor Ordinis Ministris, *Cancellario*, *Thesaurario*, *Scriba*, siue *Secretario*, ac *Feciali*, siue *Rege Armorum*, qui *Vellus Aureum* olim dicebatur, de muneribus horum amplissimis, quidque hic deinceps mutatum sit. Alia de ipsa Summorum Principum successione, et serie Equitum, ex Heroum flore delectorum, tam mortuorum, quam uiuorum. Alia denique de aliis rerum, quae huc pertinent, argumentis, illustribus omnino, et cognitione dignis. Sed hoc, quicquid est et quantumcunque, iam alii, maxime Iulius Chifletius, exposuerunt. Nec uero id, quod latius patet, breuitatis, a nobis promissae, modus recipit, neque ipsum fert propositum, quod eo tantummodo spectauit, ut, indagata tantae rei Origine, exploratius quid statuere possemus. Nos, reuerentia, quam initio professi sumus, ac pietate, ducti, quantum Ordini Augusto

H

GVSTIS

GVSTISSIMVM gratulamur, tantum precamur, ut
Sanctissimus, Sapientissimus, Inuictissimusque, Impe-
rator, CAROLVS VI, una cum DOMO AVGVSTA,
 saluus atque incolumis, rerum gestarum gloria,
 quae omnes terrarum oras peruagatur, quam
 omnis mirabitur posteritas, diu fruatur, ut Im-
 perium, tanta sapientia, iustitia, fortitudine
 animique constantia, rectum, assertum, defen-
 sum vindicatumque, diu Auspiciis Suis prote-
 gat, ut Orbi Christiano, cuius Amplificator est
 Gloriosissimus, consiliis Suis publice salutari-
 bus, et, sicubi opus est, uictoricibus armis atque
 triumphalibus, tranquillitatem securitatemque
 diu praestet, quo, conseruato Europae otio,
 pax rerumque quies pariat omne uirtutum ge-
 nus atque alat, harumque studio, non solum
 opes et copias quasque florentissimas, sed
 ipsum etiam uerum *Vellus Aureum*, in recte fa-
 ctorum conscientia situm, Reipublicae afferat,
 nihiloque magis hanc efficiat beatam, quam
 CAROLINI SACRIQUE NOMINIS immortali-
 tatem, iam pridem partam, nouis constabili-
 bus felicitatis publicae, atque optatissi-
 mis humano generi, exemplis
 illustret

Wittenberg, Diss., 1730. A-K

f

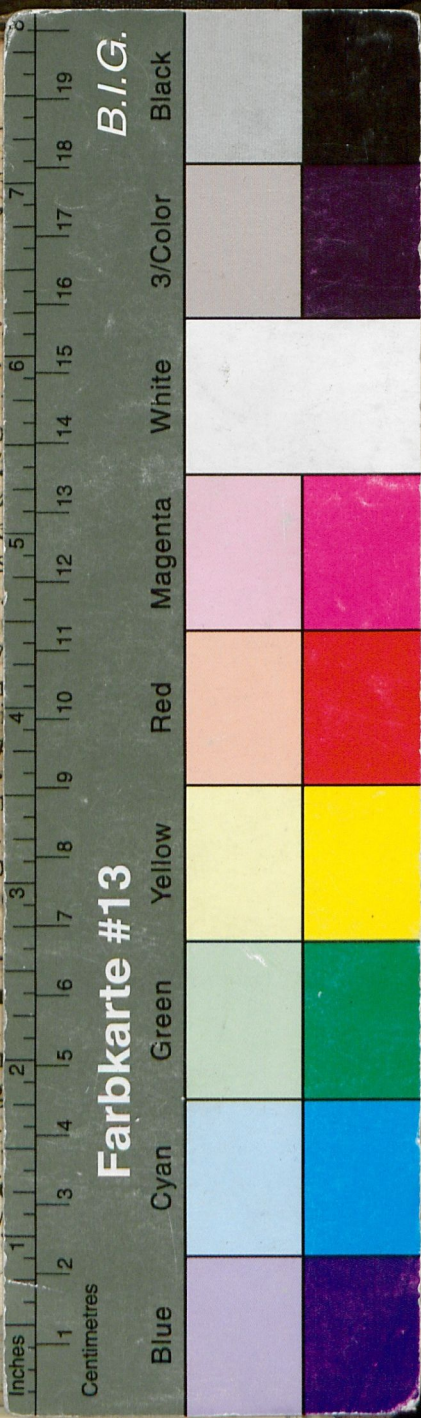
TA 70L

mit 14. Stk. bisher verknüpft

v178

Vo. 101
1930 7
83

DISSERTATIO HISTORICA
DE
ORIGINE ORDINIS
AVREI VELLERIS

QVAM
PRAESIDE
IO· GVILIELMO DE BERGER
SAC· CAES· MAI· ET POTENTISS· POLON
REGIS AC PR· ELECT· SAX· CONSILIARIO
HISTORIOGRAPHO REGIO· ELOQ
PROF· PVBLICO ALVMNORVM
REGIO·ELECT· EPHORO

PRID· IDVS SEXTIL· A· R· G· c13 Is cc XXX
TVEBITVR

M· IO· VVEISIVS

NVMBVRGBENSIS

VITEMBERGAE
LITERIS GERDESIANIS